

dosarul nr. 3ra-1062/18

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (Judecător: L.Holevițaia)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Judecători: Iu.Cimpoi, I.Secrieru, A.Danilov)

Î N C H E I E R E

19 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

având în componență sa:

Președintele completului,

Judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Luiza Gafton și Dumitru Visternicean

examinând admisibilitatea recursului declarat de Veaceslav Platon,
în cauza civilă la acțiunea înaintată de către Veaceslav Platon împotriva
Băncii Naționale a Moldovei cu privire la contestarea actelor administrative,
împotriva deciziei din 20 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin
care a fost respins apelul declarat de către Veaceslav Platon și menținută
hotărârea din 01 septembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 10 mai 2017, reclamantul Veaceslav Platon a depus cerere de chemare
în judecată împotriva Băncii Naționale a Moldovei (în continuare BNM) cu
privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acestei acțiuni, reclamantul a indicat că, în perioada 02
februarie – 03 februarie 2017, Comitetul Executiv al BNM a aplicat sancțiuni
sub forma de amendă foștilor administratori ai Băncii Comerciale „Banca de
Economii” Societate pe Acțiuni (în continuare BC „Banca de Economii” SA) și
Băncii Comerciale „Unibank” Societate pe Acțiuni (în continuare BC
„Unibank” SA), motiv pentru care a înaintat Comitetului Executiv al BNM
cerere prealabilă, solicitând prezentarea hotărârilor menționate, concomitent
solicitând anularea acestora pe motiv că, sunt ilegale ca fiind emise contrar
prevederilor legii și cu încălcarea competenței prevăzute de Legea instituțiilor
financiare nr. 550-XIII din 21 iulie 1995.

Prin răspunsul nr. 16-005/2/992 din 27 martie 2017, BNM i-a adus la
cunoștință că cererea prealabilă nu are putere juridică în sensul Legii
contenciosului administrativ și nu poate fi examinată în fond în ce privește
cerința de revocare a hotărârilor sus-menționate.

Potrivit reclamantului, după luarea cunoștinței cu răspunsul BNM la
cererea prealabilă, precum și cu hotărârile Comitetului Executiv al BNM,

potrivit cărora foștii administratori ai BC „Banca de Economii” SA și BC „Unibank” SA au fost sancționați cu amendă, a constatat că hotărârile respective au fost emise contrar competenței stabilite printr-un act legislativ special și trebuie să fie anulate conform prevederilor art. 26 alin. (1) lit. b) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

În susținerea opiniei enunțate, reclamantul Veaceslav Platon a invocat art. 75 alin. (1) și art. 75² din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548-XIII din 21 iulie 1995, care prevăd expres că, BNM în caz de constatare a încălcării legii sau a actelor sale normative, a condițiilor de licențiere, a cerințelor autorizațiilor, permisiunilor, aprobărilor și confirmărilor eliberate de Banca Națională (denumite în continuare autorizații), a neajunsurilor în activitate, a neexecutării sancțiunilor și măsurilor de remediere impuse (denumite în continuare încălcări), poate aplica următoarele sancțiuni: a) sancțiunile prevăzute de Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995. Sancțiunile și măsurile de remediere față de bănci se aplică de către organele de conducere ale Băncii Naționale împuternicite în acest sens conform Legii instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995.

De asemenea, reclamantul a invocat și prevederile art. 38 alin. (51) și (52) din Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21 iulie 1995 care reglementează expres că constatarea încălcărilor, aplicarea sancțiunilor și a altor măsuri se efectuează conform prevederilor Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548-XIII din 21 iulie 1995, dacă prezenta lege nu prevede altfel. Sancțiunile și alte măsuri se aplică de Consiliul de administrație al Băncii Naționale. Sancțiunile și măsurile prevăzute la alin. (1) lit. a), alin. (2) pct. (1) și (2) pot fi aplicate de către guvernatorul, prim-viceguvernatorul sau viceguvernatorii, iar cele prevăzute la alin. (1) lit. d), alin. (2) pct. 3) - de către guvernatorul Băncii Naționale.

Sub aspectul acestor prevederi legale, reclamantul Veaceslav Platon a precizat că prin hotărârile nr. 29 din 02 februarie 2017 și nr. 31 din 03 februarie 2017 care se solicită a fi anulate în prezenta speță, sancțiunea sub forma de amendă prevăzută la alin. (1) lit. d) al art. 38 al Legii instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21 iulie 1995 a fost aplicată de către Comitetul Executiv al BNM, pe când Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995 prevede cert că, toate sancțiunile se aplică de către Consiliul de administrație al BNM, iar anumite sancțiuni pot fi aplicate de către guvernatorul Băncii Naționale, condiție însă ce nu se atestă la caz.

Mai mult ca atât, în domeniul aplicării sancțiunilor specifice sectorului bancar Legea instituțiilor financiare nr.550-XIII din 21 iulie 1995 este o lege specială în comparație cu legea generală - Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr. 548 din 21 iulie 1995, iar conform prevederilor art. 7 alin. (3) al Legii privind actele legislative nr. 780 din 27 decembrie 2001, actul legislativ special cuprinde norme juridice aplicabile în exclusivitate unor categorii de raporturi sociale sau subiecte strict determinate prin derogare de la regula generală. În caz de divergență între o normă a actului legislativ general și o

normă a actului legislativ special cu aceeași forță juridică, se aplică norma actului legislativ special.

Reclamantul a reiterat că, prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 147 din 30 iulie 2015, au fost introduse mai multe modificări în Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548-XIII din 21 iulie 1995, în special a fost modificată structura organelor de administrație a Băncii Naționale. Astfel, în loc de Consiliul de administrație au apărut Comitetul Executiv și Consiliul de Supraveghere, iar prin art. 4 al Legii nr. 147 din 30 iulie 2015, s-a prevăzut doar ca membrii Consiliului de administrație al „BNM” să devină de drept membrii Comitetului Executiv al BNM, însă fără ca să fie dispusă și trecerea de drept a competențelor de la Consiliul de Administrație către Comitetul Executiv, în special, a competenței de aplicare a sancțiunilor conform art. 38 al Legii instituțiilor financiare.

Prin urmare, în opinia acestuia, hotărârile sus-menționate sunt emise contrar competenței stabilite printr-un act legislativ special și trebuie să fie anulate conform prevederilor art. 26 alin. (1) lit. b) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, motiv pentru care a depus prezenta acțiune, solicitând anularea hotărârilor Comitetului Executiv al BNM nr. 29 din 02 februarie 2017 și nr. 31 din 03 februarie 2017.

Prin hotărârea din 01 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea înaintată de către Veaceslav Platon a fost respinsă ca fiind nefondată.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a menționat că contrar opiniei reclamantului, hotărârile Comitetului Executiv al BNM nr. 29 din 02 februarie 2017 și nr. 31 din 03 februarie 2017, care se solicită a fi anulate în prezenta speță nu au adus atingere drepturilor și intereselor acestuia, or, sancțiunile aplicate au fost emise față de unii administratori ai BC „Banca de Economii” SA și BC „Unibank” SA și nu față de reclamant.

În continuare, prima instanță a reținut că reclamantul nu a probat existența vătămării într-un drept sau interes legitim inclusiv legăturii de cauzalitate dintre hotărârile contestate și vătămarea unui drept sau interes legitim.

Totodată, instanța de fond a menționat că administratorii menționați în hotărârile care se solicită a fi anulate la caz au înaintat nemijlocit acțiuni în instanțele de contencios administrativ, în vederea apărării drepturilor și intereselor sale, de aceea pretențiile reclamantului privind atragerea acestora în calitate de intervenienți accesorii, a fost respinsă neîntemeiată, or, ultimii și-au realizat dreptul la acțiune, în modul prevăzut de lege.

În concluzie, prima instanță a constatat că celelalte argumentele invocate de către reclamantul Veaceslav Platon în acțiune nu constituie temei legal de admitere a acțiunii, motiv pentru care acțiunea urmează a fi respinsă ca nefondată (f.d.50-52).

Prin decizia din 20 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Veaceslav Platon și menținută hotărârea din 01 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt, caracteristicile raportului juridic litigios, legea materială ce guvernează raportul juridic. De asemenea, în cadrul judecării cauzei, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptul la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea a Drepturilor Omului.

Pe cale de consecință, instanța de apel a conchis că concluzia primei instanțe despre necesitatea respingerii ca nefondate a acțiunii este justă, ea având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei și hotărârii sus-enunțate, la 18 iunie 2018 Veaceslav Platon, le-a contestat cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea privind contestarea actelor administrative să fie admisă în sensul declarat.

În susținerea recursului s-a indicat că, la examinarea cauzei instanțele de judecată inferioare au interpretat eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei.

La fel s-a menționat că, la caz actele judecătorești sunt ilegale și neîntemeiate și care urmează a fi casate, deoarece în speță instanțele de judecată greșit au ajuns la concluzia potrivit căreia actele administrative prin care au fost sancționați membrii ai Consiliului BC „Banca de Economii” SA și a vicepreședintelui BC „Unibank” SA nu vizează nici într-un mod drepturile sau interesele sale, or, dânsul contestă însuși răspunsul nr. 16-005/2/992 din 27 martie 2017, la cererea prealabilă înaintată către Comitetul Executiv al BNM, prin care ca cetățean al Republicii Moldova și a înaintat alegerile sale vi-a-vis de acțiunile instituțiilor publice, prin care își manifestă dezacordul cu sancțiunile aplicate persoanelor responsabile de falimentarea băncilor care la acel moment erau în gestiunea statului Republica Moldova.

În rezultat, instanțele de judecată s-au eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, au examinat superficial circumstanțele cauzei, nu au intrat în esența litigiului și nu au apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâri neîntemeiate de respingere ca nefondată a acțiunii (f.d.88-101).

Prin urmare, anume aceste circumstanțe impun admiterea recursului, casarea deciziei și a hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri sub aspectele sus – vizate.

La 09 iulie 2018 în adresa intimă BNM a fost expediată copia recursului declarat de Veaceslav Platon, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor (f.d.104), iar la 27 iulie 2018 BNM și-a exercitat dreptul său

procedural și a depus referință în termenul stabilit de lege, solicitând declararea recursului depus de către Veaceslav Platon ca inadmisibil, deoarece recursul vizat nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă (f.d.106-107).

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul înaintat de către Veaceslav Platon la 18 iunie 2018 (f.d.101) este declarat în termen, având în vedere faptul că la dosar nu sunt date confirmative despre comunicarea recurentului a deciziei integrale motivate din 20 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând temeiurile recursului declarat de Veaceslav Platon, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul vizat urmează a fi declarat inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de Veaceslav Platon nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat de Veaceslav Platon se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, hotărârea Nersesyanyan contra Armeniei din 19 ianuarie 2010).

Instanța de recurs mai reține că CtEDO, în jurisprudența sa, a constatat că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicite admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare, depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective. Trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile, care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmerts împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat Veaceslav Platon.

În conformitate cu art. 269-270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Veaceslav Platon, se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecător:

Svetlana Filincova

Judecători:

Luiza Gafton

Dumitru Visternicean